

Največji slovenski dnevnik
v Zdrženih državah.
Velja za vse leto... \$6.00
Za pol leta... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 250. — ŠTEV. 250.

NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 25, 1921. — TOREK, 25. OKTOBRA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

RAZVOJI V PRETEČI STAVKI ŽELEZNIČARJEV

NAČELNIKI PETIH VELIKIH BRATOVŠČIN SE POSVETUJEJO GLEDE NAČRTOV ZA STAVKO. — VSO KRIVDO ZVRAČAJO NA ŽELEZNICE IN NJIH VODSTVA. — NOBENEGA RAZLOČKA MED BELIM IN RDEČIM TERORJEM.

Cleveland, O., 24. oktobra. — Načelniki petih velikih bratovščin se posvetujejo glede načrtov za stavko. — Vso krivdo zvrčajo na železnice in njih vodstva. — Nobenega razločka med belim in rdečim terorjem.

Pred sestankom v Chicagu ne bodo razbrž izdali nobenega nadaljnjega ugotovila glede njih stališča. Oni pravijo, da ustrajajo na svojem stališču, kateremu so dali izraza v svoji zadnji objavi, v kateri so zvalili vse krivdo na železniški delavski svet ter ne železnice same.

V nekem pismu na dr. Lyman Abbotta, glavnega urednika lista "Outlook" je pisal Theodore Roosevelt leta 1916, da bi ne trpel on nikakega prekinjenja obratovanja železnice vsled stavke. Tozadevno pismo je bilo objavljeno v dotičnem listu takoj v naslednji številki po sprejemu pisma.

V tem pismu se je glasilo med drugim:

Po mojem mnenju bi bilo prav tako bedasto in zlobno podpirati katerokoli delavsko unijo, ki nima prav (pri tem je Roosevelt).

SPOPADI MED KARLISTI IN VLADNIMI ČETAMI.

Dunaj, Avstrija, 23. oktobra. Vlak, ki je vozil pred vlakom, v katerem se je nahajal bivši avstrijski cesar, je došel danes zjutraj ob eni uri v Budimpešto. Ko se začeli streljati nanj vladni vojski, je začel voziti nazaj. Danes zjutraj je izbruhnila med vladnimi četami in rojalističnimi prostovoljci bitka v okolici Raaba. Boja se vdeležuje štirideset vojakov.

EKSPLOZIJA NARAVNEGA PLINA.

Scottsville, N. Y., 24. oktobra. Vsed eksplozije naravnega plina ter požara, ki je bil posledica te eksplozije, je bilo ubito neko majhno dete in štiri osebe so bile težko poškodovane.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po zbirki cen, zanesljivo in hitro.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpoložljiva na zadnje polje in izplačuje "Kr. poštne čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.	
300 kron \$ 1.30	1,000 kron \$ 4.20
400 kron \$ 1.75	5,000 kron \$ 20.50
500 kron \$ 2.15	10,000 kron \$ 40.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpoložljiva na zadnje polje in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.	
50 lir \$ 2.50	500 lir \$ 21.50
100 lir \$ 4.60	1000 lir \$ 42.50
300 lir \$ 12.90	

Nemška Avstrija:

Razpoložljiva na zadnje polje in izplačuje "Austrijske Bank" na Dunaju.	
1,000 nem.-avstr. kron \$ 1.30	10,000 nem.-avstr. kron \$ 11.00
5,000 nem.-avstr. kron \$ 6.00	50,000 nem.-avstr. kron \$ 50.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano: iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni iz leta 1919, ki nam postane denar dajanje v roko.

Kot generalni zastopnik: "Jadranska Banka" in njenih podružnic imamo zanesljivo izvrševanje pogodbe, ki bodo velike koristi za vas, ki se iz ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York

NOVA KRIZA V NEMŠKI REPUBLIKI

Kabinetna kriza, ki se je pojavila vsled odstopa Wirthovega kabineta, se ni odpravljena.

Berlin, Nemčija, 24. okt. — Kabinetna kriza se vedno ni rešena. Predsednik Ebert je sprejel večeraj popoldne socialističnega predsednika nemškega državnega zbora Loebeja ter voditelje raznih drugih strank. Na dolgo in široko se je razpravljalo o položaju, ne da bi bilo mogoče najti zadovoljivo rešitev glede stvarjenja novega kabineta.

S tozadevnimi pogajanjmi se bo nadaljevalo.

Berlin, Nemčija, 24. oktobra. V pismu, s katerim je sporočil dr. Wirth državnemu predsedniku Ebertu odstop kabineta, je izjavil dosedanj državni kancelar, da je prevzelo ministristvo, ki je poslovalo pod njegovim vodstvom vjati vlade v resnem trenutku, ko je ko je visel nad Nemčijo ultimatum zaveznikov in da je vodilo državne posle skozi celih pet mesecev v upanju, da bo mogoče izčistiti položaj med nemško republiko in zavezniški potom natančnega izvedenja mirovne pogodbe ter vseh določil slednje.

Odvetnik Sumner iz New Yorka, ki se je mudil v Evropi na daljšem potovanju, je ob svojem povratku izjavil, da se ne bo svetovni položaj toliko časa izboljšal dokler se ne bo revidiralo mirovne pogodbe, sklenjene z Nemčijo, ki ni imela za posledice nič drugega kot upropastenje trgovine, nestalnost denarnega trga in druge zadržke, ki povzročajo velike skrbi vsem, katerim je v resnici mar blagor evropskih narodov. Versaillesko mirovno pogodbo je treba korenito revidirati, ker bi drugače pretel pogin cel Evrope.

GENERAL DIAZ.

Sprejem italijanskega generala Diaza v New Yorku. Več o tem je povedanega v članku na drugi strani tega lista.

LE MALO AMERIKANCEV BO OSTALO NA RENU

Vojni tajnik Weeks je odredil, da bo ostalo ob Renu le še 5590 ameriških vojakov.

Washington, D. C., 24. okt. — Vojni tajnik Weeks je danes objavil, da so bila izdana povelja za skrajšanje ameriških vojsk v Nemčiji od sedanjih sil približno 495 častnikov in 13,090 vojakov na 373 častnikov in 5217 vojakov.

Če se ne bo izpremenilo sedaj izdanih povelj se bo 7873 vojakov in 125 častnikov vrnilo domov v posameznih skupinah z rednima vojaškima transportoma Cambrai in Chantigny. Na vsakem potovanju bo 600 ali 700 mož, katere se bo privedlo domov brez vsled nadaljnjih stroškov za vlado.

Tajnik Weeks je rekel, da so bila izdana ta povelja po konferenci z državnim tajnikom Hughesom. Mr. Weeks je bil že več mesecev prepričan, da bo mogoče skrajšati na polovico sedanjost okupacijske sile v Nemčiji. Velika stvar pri tem pa je, da ostane ameriška zastava tam, kajti tako zavezniki kot nemška vlada je prepričana, da upliva navzočnost ameriških čet pomirjevalno za še vedno razburjene duhove.

Prve čete na poti proti domu bodo odplule iz Antwerpena nekako sredi meseca novembra in to bo šlo naprej do naslednjega marca.

Mr. Weeks je tudi opozoril na načrt Wilsonove administracije, da se skrajšajo sile ob Renu na približno sedem tisoč častnikov in mož. Število teh čete se je povečalo le radi tega, ker se je ena brigada namenila za eventualno službo v Šleziji.

Za enkrat ni še gotovo, če bodo ostale še preostale ameriške čete v Nemčiji tam za nedoločen čas. Mogoče je, da se bo poklicalo domov vse ameriške vojske, a to je zadeva, o katerih bosta v bodočnosti odločala predsednik Harding in državni tajnik Hughes.

SAMI "JUNAKI" PRI HARDINGU V GOSTEH

Harding je danes pogostil tri največje "junake" zadnje vojne, Diaza, Beattyja in Jacquesa.

Washington, D. C., 24. okt. — Trije največji evropski junaki, "oberjunaki" Diaz, ki je bežal toliko časa, dokler se niso Čehi, Slovenci in Hrvači uprli ter odpravili Korlčku svojo zvestobo; angleški admiral Beatty, ki pravi, da je zmagal v pomorski bitki pri Jutlandu, čeprav so številni drugi mnenja in belgijski general Jacques, ki je zadrževal Nemce toliko časa, dokler niso Francozi zlezli v svoje uniforme, so bili danes gostje predsednika Hardinga na lunču v Beli hiši.

Pojedine so se vdeležili tudi državni, vojni in mornariški tajnik ter Alton T. Roberts, načelnik ameriškega sprejemnega komiteja.

Vsi trije junaki, ki se nahajajo na poti v Kansas City, kjer se bodo vdeležili konvencije American Legion, so bili predmet številnih ovacij občinstva, ki je vedno pripravljeno za kravale.

General Diaz bo preživel preostali dan s tem, da bo sprejel odlične vojake, ki se mu hočejo pokloniti ter dati izraza svojemu občudovanju.

PRODAJA STAREGA ŽELEZA.

Oakland, Cal., 24. oktobra. — Kanonski čoln Združenih držav, Yorktown, veteran stare ameriške mornarice in nekoč pod poveljstvom pokojnega admirala Robleya Evansa, je prišel semkaj, kjer bo prodan kot staro železo.

Ta kanonski čoln je imel na krovu admirala, ko je slednji zapretil čilenski vladi, da bo obstrlel Valparaiso, če ne bo čilenska vlada izpustila ameriških mornarjev, katere je držala v zaporih.

General Allen bo ostal v Nemčiji kot poveljnik ameriških čet.

SINOVO PRICHEVANJE PRIPOMOGLA K OBTOŽBI

Na temelju pričevanja lastnega sina je bil Schutte spoznan krivim trojega umora.

Middletown, Conn., 22. okt. — Emil Schutte, trgovec v vasi Shelleville, je bil spoznan krivim umoru po prvem redu od porote v Middlesex County višjem sodišču, ker je umoril Jozefa Balla, njegovo ženo in sina obeh Jakob s strelji in ognjem.

Schutte ni kazal nobenega gnjenja, ko je stal pred poroto ter čul načelnika porote prečitati pravorek. Porota se je posvetovala le štiri ure. Sodnik Malbie je preložil razglasitev obsodbe do prihodnjega torka. Obstaja pa še nadaljna obtožba proti Schutteju, katerega se dolži, da je umoril preteklega aprila Denis Leduca, njegovega delavca na farmi, s strelji in ognjem.

Dokaz proti Schutteju je nudil njegov drugi sin Julij, ki je pričal, da je šel v noči 10. decembra 1915 v družbi svojega očeta v neko kočjo tik poleg koče, v kateri je žvela družina Ball, kjer je očeta napojil dve vreči s cunjami s petrolejem ter naslonil vreči proti vratom koče. Ko je prihitela družina Ball ven, najprvo očeta, nato ženo in sin, jih je Schutte ustrelil ter vrget nato trupla v gorečo kočjo.

Sin ni ničesar povedal o vsem tem do zadnjega maja, ko je bil njegov oče aretiran, ker je pretil svoji ženi, to je materi sina. Do obtožbe, dvignjene dne 29. sept. je bil Schutte prepričan, da ga njegov oče ni bil obsojen radi pretenj, katere je izustil proti svoji ženi. Julij je prisegel, da ni črhnil niti ene besedice glede do-rodkar pri koč Ballov in do časa po aretaciji svojega očeta, ko je povedal državnemu pravniku Inglishu toliko, da so oblasti lahko pričele s preiskavo glede požara in tudi glede domnevanega umora delavca Leduca.

Oblasti so prepričane, da je Schutte ustrelil Leduca ter skril njegovo truplo nekje v gozdu.

KAROLA IN CITO SO VJELI

HORTHYJEVE ČETE SO VJELE BIVŠEGA AVSTRIJSKEGA CESARJA IN NJEGOVO ŽENO. — POROČILO O NJEGOVI SMRTI NERESNIČNO. — ULTIMATUM ČEHOSLOVASKI. — PREMIRJE. — JETNIK JE PODPISAL DOKUMENT, DA SE ODPOVEDUJE PRESTOLU.

London, Anglija, 24. oktobra. "Central News" je dobila z Dunaja poročilo, da so vladne čete v Komornu vjele bivšega avstrijskega cesarja Karola in njegovo ženo Cito.

Budimpešta, Madžarsko, 24. oktobra. — Vladne čete so vjele bivšega cesarja Karola in bivšo cesarico Cito. Aretiran je bil na povelje zaveznikov. Med njegovimi in vladnimi četami je bilo sklenjeno premirje. Podpisati je moral listino, v kateri izjavlja, da se enkrat za vselej odpoveduje madžarskemu prestolu.

Prejšnji razvoji so razvidni iz naslednjih brzojavk:

Pariz, Francija, 24. oktobra. — Exchange Telegraph Company je sprejela nepotrjeno poročilo, da je bil prejšnji avstrijski cesar Karol zavrtno umorjen.

Pariz, Francija, 24. oktobra. — Čete prejšnjega cesarja in kralja Karola se blizajo Budimpešti, ne da bi zadele na kak izdaten odpor od strani čet, ki nasprotujejo njegovemu povratku na prestol, soglasno z informacijami, ki so došle danes popoldne v roke zaveznikiškega sveta poslanikov.

Z Dunaja se poroča, da je prišel Karol že v Budimpešto.

Italijansko poslanstvo je danes tukaj zanimalo poročila, da obstaja dogovor med Italijo in Madžarsko glede restavracije Karola na madžarski prestol. (To je več kot vrjetno, če pozna človek zadržbo in banditsko postopanje italijanske diplomacije.) Poslanstvo je dalo zagotovila, da ni Italija zapletena v noben dogovor, ki bi se obračal proti drugim silam.

Jugoslavija in Čehoslovaka, ki sta člana takozvane male entente, mobilizirata vse svoje sile, da prisilita Ogrsko, da izžene Karola, dočim je Rumunska kot tretji član te kombinacije pripravljena vdeležiti se vojaške demonstracije, katero bi vpriporili zavezniški.

Zveza med Budimpešto in zunanjim svetom, je bila pretrgana skozi zadnjih osemindeset ur in vse, kar se je izvedelo o položaju, prihaja po stranskih potih in vsled tega sprejemajo zavezniška glavna mesta vsa tozadevna poročila z veliko rezervno.

Poroča se, da vstraja admiral Horthy, madžarski regent, trdno pri svojem sklepu, da izžene Karola in poročila, ki so prišla sem, javljajo, da so ostale čete pod njegovim poveljstvom verne njegovi vladi. Poročila ugotavljajo, da so se delegacije delavcev oglašile pri njem ter mu zagotovile njih pomoč v boju proti reakcionarnim elementom, ki skušajo nanovo ustanoviti monarhijo.

Narodi, združeni proti centralnim silam tekom vojne, so obvestili madžarsko vlado, da bi restavracija Habsburžana na prestolu, ogrozila mir v centralni Evropi, in da mora vsled tega madžarska vlada napeti vse svoje sile, da prepreči zopetno uveljavljanje monarhističnega režima v Budimpešti.

London, Anglija, 24. oktobra. Čehoslovaka je poslala danes madžarski vladi ultimatum, ki daje slednji rok osem in štiridesetih ur, da izžene prejšnjega kralja Karola iz svoje dežele. Tako se glasi v nekem poročilu, ki je došlo za Exchange Telegraph Co. z Dunaja.

Soglasno z nekim nadhljnim sporočilom je bilo sklenjeno premirje med četami madžarske vlade ter onimi Karola v namenu, da se prepreči tem potom prelivanja krvi. Horthyjeva administracija pa nasprotuje vsa vedno vsakemu prodiranju Karolovih pristavev ter se glasi, da je padlo v roke lojalnih čet 120 mož, borečih se na strani Karola.

V neki posebni brzojavki z Dunaja se poroča nadalje, da je izjavil tamošnji angleški visoki komisar, da bodo smatrali zavezniški nadaljno navzočnost Karola na ogrskih tleh za casus belli in da se bo izvajalo iz tega vse konsekvence, zvezane s tem.

Prejšni vladar je baje izjavil, da bo prekinil vse stike z zavezniški, če bodo slednji vstrajali pri svoji politiki, "da skušajo zatreti voljo madžarskega naroda".

V nekem sporočilu iz Prage se glasi, da se je včeraj pričakovalo vsaki trenutek povelj za prodiranje čehoslovake armade. Vse je pripravljeno za pohod v Madžarsko. Čehoslovaska vlada je izdala oficijelno ugotovilo, v katerem se glasi, da je mala ententa sklenila nasprotovati povratku Habsburžanov na madžarski prestol.

Sile, ki podpirajo Karola, obstajajo baje iz treh divizij.

V oficijelni brzojavki, ki je bila odposlana iz Budimpešte, tekom preteklih noči, se glasi, da se je položaj izboljšal. Karlste so zveste čete pognale nazaj in ne prestopajo prihajajo na lice mesta ojačenja. Te čete bodo obkolile sile, ki stojijo na strani prejšnjega kralja.

ITALIJA ČAKA NA ODLOČITEV GLEDE SACCA IN VANZETTIIJA.

Rim, Italija, 22. oktobra. — Zunanji urad je izdal danes ugotovilo glede zadeve Sacca in Vanzettija ter izjavil, da bi bila vsaka akcija v prilog teh dveh Italijanov, ki sta bila spoznana v Združenih državah krivim umorom, prenapljena. Ugotovilo pravi nadalje, da se bo mogoče vršila nova obravnava v kakem drugem sodišču, da je mogoče priziv na najvišje sodišče Združenih držav in da tudi govornik države lahko pomilosti oba obsojena, če bi ni bilo nobene druge postavne poti več.

Vsled tega ne more italijanska vlada zaenkrat ničesar storiti v tej zadevi ter prosi javnost, naj se vzdrži vsake kritike, naperjene proti pravosodju v Združenih državah.

MLADA MORILKA.

Pariz, Francija, 22. oktobra. — Drama, katero bi človek lahko zvel naravnost iz spisov Zola, je dovelo do aretacije Marije de Saintoup, stare sedemnajstlet. Obdolžena je, da je zadavila nekega moža, po imenu Amelot, starega skoro osemdeset let, v namenu, da mu ukrade njegov zaklad, obstoječ iz osem tisoč frankov, večinoma v zlatu.

Amelot je živel v neki umazani koči v vasi Villefranche, v Touraine. Dve sobi svoje koče je dal v najem Mariji in njenemu ljubčku, Jeanu Carpentier. Bila je stara tajnost v Villefranche, da ima stari Amelot negovico polno zlatnikov, kajti večkrat se je bal, da skrije svoj zaklad vsaki dan na kakem drugem mestu.

Marija je par dni zbudila sosede iz spanja ter kričala, da je bil stari Amelot umorjen. Našli so ga mrtvega. Bil je zadavljen. Njegov zaklad je izginil. Sum je padel kmalu na deklico in včeraj je bila aretirana.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation)
FRANK SAKSER, President **LOUIS BENEDIK, Treasurer**

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
25 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno in praznikov.

Za leto leta velja list za Ameriko	Za New York za leto leta	\$7.00
Za leto leta velja list za Evropo	Za New York za leto leta	\$5.00
Za leto leta velja list za Evropo	Za New York za leto leta	\$5.00
Za leto leta velja list za Evropo	Za New York za leto leta	\$5.00

GLAS NARODA
(Victor of the People)
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$5.00

Advertisements on Agreement.

Copyright 1921 by the Corporation and its officers. Denar naj se blagovno po-
stavi po Money Order. Pri sprejemih kraja naročnikov prebrati, da se ne
tudi prejšnje bralnice samostojno, da hitro najdemo naslednje.

GLAS NARODA
25 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2875

OMAHOVANJE.

Lewis, voditelj U. M. W. je pozval štrajkajoče premogarje v Kansasu naj se vrnejo na delo, češ, da se bodo začela pričetkom leta nova pogajanja s premogarskimi baroni.

Po mnenju Lewisa se mora vsako držati pogodbe, sklenjene s podjetniki.

Premogarji v Kansasu so zato zaštrajkali, ker je bila sprejeta postava, ki štrajk enostavno prepoveduje. Štrajk je naperjen tudi proti prisilnemu razsodišču, ki obstoja v tamošnji državi.

Ta postava je posledica zadnjega velikega premogarskega štrajka, in sprejeta je bila zato, da se žujo lomi take štrajke.

Kansaski premogarji niso dosedaj priznali industrijskega sodišča ter se ne menijo za njegove odloke. Sedaj jim pa svetuje najvišji uradnik njihove organizacije, naj se tem odlokom vklonejo z czirom na pogodbo, ki jo imajo z delodajalci.

Če vpoštevajo odloke tega sodišča, se pravi, da se jim vklanajo ter da to sodišče priznavajo.

Delavci si s tem vzamejo pravico de štrajka.

To so pa hoteli doseči gospodje, ki so stvorili in uveljavili dotično postavu.

Ako se majnariji vklonijo industrijskemu razsodišču, so izločeni od "bodočega boja" o katerem govori Lewis.

Industrijsko sodišče se ne bo brigalo, če gre za lokalne štrajke ali za genaralni štrajk, ampak si bo vedno prisvajalo pravico odločati, pod kakšnimi pogoji naj delajo kansaski delavci.

Povelje predsednika U. M. W. ne utrdi stališča premogarjev v bodočem boju, ampak ga oslablja.

Organizacija ni močnejša kot je njen najslabši ud. Ti slabi udje premogarjev so v sedanjem času neorganizirana polja v West Virginiji in protištajkarska postava v Kansasu.

Če se bodo dali kansaski delavci vkovati v verige prisilnega razsodišča, se bodo vse države, drugo za drugo, poslužile tega zdravila.

Kdor ne more štrajkati proti vladi v Washingtonu, tudi ne more štrajkati proti vadam posameznih držav.

General Diaz.

Topovi so pokali v newyorškem pristanišču in cela eskadra ameriških torpednih rušilcev je spremljala čoln, ki je vozil na Battery italijanskega generala Armando Diaza, zadnjega italijanskega vrhovnega poveljnika v svetovni vojni.

Na Battery Place pa se je trle Italijanov, starih in mladih, moških in žensk, ki so hoteli na lastne oči videti tega "proslulega" junaka, kateremu se je posrečilo streti Avstro-Ogrsko ter izvojevati slavno "zmago" ob rebi Pavi.

Običajne, državne in zvezne oblasti so tekmovalle med seboj, da izkažejo čast temu zastopniku italijanskega naroda in predvsem italijanske armade.

Dvomimo, da je bilo med ljudsko množico na Battery z izjemo oficijelnih zastopnikov občinskih in državnih oblasti desti drugih ljudi kot Italijanov, seveda z izjemo profesionalnih postopačev ter par tipkarie, ki so večno na mestu, kadar se jim nudi prilika, da pa-sejo svojo radovednost.

Dosti seveda niso videli kajti znano je, da je general Diaz vse preje kot lep in postaven človek. Kratak, čokat, rmenkaste barve in nekoliko križemgled je vse preje kot tip vojaka in junaka. Mogoče ni lepo omenjati to, kajti telesa zunanost nima končno nobenega stika z duševnimi vrlinami in značajem človeka, z njegovimi sposobnostmi in njegovo nadarjenostjo. Kljub temu pa smo omenili te stvari, ker spadajo v okvir cele slike.

Sprejem tega italijanskega generala je bil bučen in hrupen, — pravcat italijanski sprejem kot ga znajo prirediti le Italijani svojim ljubljencem in malikom.

Za Italijane je Diaz slabo, namreč simbol razrušenja največje in tradicionalne sovražnice Italije, Avstro-Ogrske. V tem oziru imajo prav, čeprav je Diaz pri razrušenju Avstro-Ogrske prav tako nedolžen kot cela italijanska armada.

Celemu svetu in s tem tudi Italijanom je znano, da ni Avstro-Ogrske razrušil Diaz s svojo italijansko armado, temveč, da so jo razrušili narodi bivše Avstro-Ogrske sami, ker se niso hoteli še nadalje boriti proti Italijanom, pač pa vrgli orožje proč ter se napotili domov. Šele takrat je "udarila" italijanska armada, ki je dotlej stalno bežala in se umikala, naprej, in izvojevana je bila "slavna" zmaga ob Piave reki, kjer niso imeli Italijani nikogar več, proti kateremu bi se mogli boriti, z izjemo par nemških in avstrijskih polkov, ki so še vedno držali s Karlom in Viljemom.

Za časa takozvanega prevrata je ves svet govoril o razpadu Avstro-Ogrske kot o delu avstrijskih narodov samih, ki so s tem tudi pospešili sklenitev premirja na zapadni fronti in konec strašnega prelivanja krvi. Če bi ne bilo tega, če bi stala avstrijska fronta v Italiji, bi poteklo brez dvoma še več mesecev, če ne celo leto, predno bi bila združena moč centralnih zaveznikov, a združena bi ne bi

la nikdar tako korenito in popolno kot je bila dejanski vsled nastopa prejšnjih avstrijskih narodov.

Sedaj, tri leta po sklenitvi premirja, pa prihajajo hinavski ameriški kapitalistični listi na dan s slavošpevi na naslov generala Diaza in njegove "nepremagljive" armade in to predstavlja nov dokaz za staro resnico, da se nikdar ne daje časti onemu, kateremu resnično pripada, pač pa onemu, ki je znal na spreten in prekan način izrabiti položaj ter razbobnati po celem svetu, da je bil on dotični, ki je izvršil dobro delo.

Seveda, Italija je zaveznik in ena izmed starih sil, ki "ronajo" sedaj svet in ne spodobu se pisati in govoriti proti svojemu lastnemu zavezniku, posebno če je zasluga, katero si lasti ta zaveznik, dejanski zasluga zaničevanih in omalovaževanih balkanskih in istočno-evropskih narodov, ki še niso dosegli vrhovnih in nebotičnih višin francoske in italijanske kulture.

Iz Slovenije.

Jugoslovanski profesorji v Ljubljani.

Dne 28. septembra dopoldne je prispelo v Ljubljano okoli 250 hrvaških in srbskih profesorjev od kongresa v Zagrebu, da posetijo Slovenijo. Na kolodvoru jih je pričakala velika množica in razni zastopniki. Iskreno jih je pozdravil ravnatelj dr. Val. Korun. Srbski in hrvaški profesorji so bili polni navdušenja in njih govorik belgrajski profesor dr. Jeremija Živanović se je ginjen za hvalil za sijajni sprejem ter proslavljal lepoto Slovenije. Pozdravili so goste nadalje vodja oddelka za uk in bogočastje dr. Skaberne v imenu vlade, polkovnik Polak v imenu vojaštva in glavni urednik Smodej v imenu ljubljanske sekcije Udruženja jugoslovanskih novinarjev. Zvečer je priredilo slovensko profesorsko društvo v veliki dvorani hotela Union banket, katerega se je vdeležilo okoli 500 oseb. Ravnatelj dr. Korun je v vnešenem govoru pozdravil proforski zbor in se spominjal srbske vojske ter njenega vrhovnega vodje pokojnega kralja Petra. Predsednik sarajevske sekcije profesor Stevo Marković se je govorniku imenom srbskih in hrvaških profesorjev zahvalil za lep sprejem in za tople besede predgovornika. Nato so govorili še dr. Skaberne v imenu vlade, polkovnik Nikolić, rektor univerze dr. Krek, českoslovaški konzul dr. Beneš, zastopnik mesta dr. Zarnik, višji šolski nadzornik Wester, v imenu slovenskih častnikov glavni urednik Smodej, Joksimović iz Prištine, ravnatelj Čuković iz Sarajeva in prof. Srdar, odbornik zagrebske sekcije. Med banketom je igrala godba dravske divizije pod vodstvom dr. perisa. "Ljubljanski Zvon" je prepeval srbske, hrvaške in slovenske pesmi. Vsi gošče so nad lepoto naše pokrajine in mesta Ljubljane zdivjeli in polni hvale.

Boj med uslužbenci v Ljubljani.

Predovičevi in Popovičevi uslužbenci so nekoga dne nakladali prašiče. Popovičevi so vzeli težko desko za nakladanje prašičev, to je pa razjezilo Predovičevega hlapca Jožefa Oreškovića tako, da je skočil na desko in je le malo manjkalo, da niso bili polomljeni prsti Avilja, katerega je to seveda ujezilo in pričela sta se ruvati. Orešković je klical: "Bom vse poklal! Vse bom poklal!" Orešković in Avbelj sta padla na tla. Popovičev poslovođa Vinko Dolinšek je potegnil z Avblja Oreškovića, ta je pa zagrabil desko in jo trikrat zavihtel, hoteč ga udariti po glavi. Dolinšek je prestregel udarec ze lovo roko in je bil poškodovan; 12 do 13 dni ga je bolela roka. "Ali zahtevate kaj za bolečine?" ga je vprašal okrajni sodnik Premerstein. "Ne zahtevam nič, saj je r ož, ki nič nima", se je glasil odgovor. Dolinšek je bil obsojen na 3 dni zapore.

Izpred mariborske porote.

Dne 21. septembra so se pred mariborsko poroto obravnavali štirje slučajji.

Anton Rajh, kurjač v Halbertovi tovarni za usnje, je ukradel kože in podplate. Skoda znaša nad 66.000 K. Obsojen je bil na 18 mesecev težke ječe.

Nato je prišel na vrsto Anton Trnjak, ki je 7. avgusta na planinski veselici v Rušah zaklal maturanta Serajnika. Zagovarjal se je s popolno pijanostjo, kar so porotniki tudi upoštevali. Dobil je samo 3 mesece zapore.

August Peitler je 26. decembra 1920 v Račjem v gostilni med preprom s kolom udaril po glavi Stefana Klina s tako silo, da je ta čez nekaj dni umrl. Peitler je bil obsojen na 2 leti težke ječe.

Kot zadnji se je zagovarjal Ivo Vesensjak radi posilstva in ropu. Dobil je 10 let težke ječe.

Porotno zasedanje mariborskega sodišča se je zaključilo z obsodbo Alojzija Kofljača iz Kraljeve Prekmurje, ki je 17. decembra 1920 na madžarski meji v družbi dveh tovarišev oropal Šandorja Maljaža iz Kroga. Pobili so ga na tla, ranili ter mu uropali 28 ti-soč kron. Dva napadalec so prijeli madžarske oblasti ter ju obso-dile. Kofljač pa je prišel v roke našim oblastem ter je bil obsojen na 5 let težke ječe.

Lov rib z dinamitom.

France Ris in Alojzij Klančar sta bila zaposlena z vrtnanjem in razstreljevanjem pri regulaciji Cirkniškega jezera. Dne 12. julija sta vzela 4 dinamitne patrone in šla k Šoškovi žagi z namenom, da bosta lovila ribe. Ris je vrgel dve patrone v vodo in je vžgal zaigralno vrvice. Vsled eksplozije je bilo ubitih nekaj rib in je bila poškodovana turbina. V Ljubljani je bil obsojen Ris na 14 dni in Klančar na 7 dni strogega zapore.

V Ljubljani prijeta zagrebska tatica.

Stražnik Jožef Novak je aretir-al iz Ljubljane izgnano Antonijo Gorjane, katere je ukradla Mariji Zajčji v Zagrebu nad 2000 K.

Don't forget America's Making Exposition

SEVENTH REGIMENT ARMORY
34th STREET & 4th AVENUE
NEW YORK CITY
October 29th - November 12th

Peter Zgaga

Onim, katerih se tiče!

Kdor se razburja vsled te kolone, je prizadet.

In če ga sklone malo neurja, ni za ta svet, ni za te čase, ni za to dobo.

Seže naj vase, žolč naj prekuha in naj vso zlobo puha v Zgago nazaj.

Vsak, kdor potr je, njemu boj smrt je; meni pa boj je le raj!

Človek, ki čuti potrebo, potegovati se za čast, ima ponavadi le malo za potegniti.

V tem oziru je Vojskov Jaka idealen človek.

Sempatam me vstavi na cesti ter mi miroljubno in prijazno pravi: Čakaj, ti bom nekaj povedal, da me boš "noter djal".

Nobena živa duša na svetu ne ve, če bodo železničarji zastav-kali.

Niti železničarji sami ne vedo.

Cesar Karol usmrčen — Karol zmagaalec v Budimpešti — Karol pognan nazaj — Karol vjet.

Tako lažejo o njem kot da bi bil res kaj prida.

Katera svetnica stoji na štirih nogah?

Sveta Stolica.

Ali veste kakšen razloček je med besedo nezgoda in nesreča? Tudi jaz nisem vedel, dokler mi ni razložka pojasnil rojak. In pojasnil mi ga je takole:

Če ti pade huda žena v vodo, je nezgoda. Če jo ven potegnemo, je nesreča.

V soboto bo otvorena v New Yorku razstava, "America's Making".

Zastopani bodo vsi narodi, tudi downtownski Slovenci.

Razstavili bodo velik kotel in sod majše.

To sta namreč dva najvažnejša faktorja za neuvpeljavljenje osem-najstega amandamenta ustave Zdr. držav.

V New Yorku so našli v vodi žensko truplo brez nog in rok. Strašen zločin se je moral zgoditi. Zločince še nimajo.

Vse časopise je polno te za-deve.

Niti vrstice pa ni posvečene onim neštevilnim truplom, ki leta-jo brez glave po newyorških ulicah.

Zašel sem bil v družbo, kjer je bilo jako prijetno. Razvil se je pogovor, nedolžen, prisrčen. Pogovoru je sledila debata: Kje je lepše in ugodnejše? V New Yorku ali Brooklynu?

Pa pravi lepa mlada deklica, ki je živela dve leti v New Yorku in dve leti v Brooklynu:

— Jaz ne vem, kaj bi rekla. Oba kraja mi ugajata. Najraje bi bila z eno nogo v New Yorku, z eno pa v Brooklynu.

— Kaj pa vi, Mr. Zgaga? — me vprašajo.

— Jaz bi se pa najraje po East Riverju vozil — sem odvnil, — pa jim ni bilo prav.

Zadnjič ni hotela luna tedaj mrkniti, kot so prerokovali. Vsega tega je munašjin kriv.

Ljubljana je imela že vsakovrstne župane: Nemece, nemčurje, poslovenjene Italijane, rusofile, liberalce, socialiste, homoseksualce.

Zadnji čas je že, da zagospo-dari Ljubljani Slovenec.

Vsaka ženska, pa naj bo še ta-ko lepa, tako dražestna, tako očarljiva — ima vendar eno velikansko napako.

Katera je ta napaka? Ne smem povedati v listu. Tudi po pošti ne morem odgovora poslati.

Vsaka naj me osebno vpraša.

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Ustanovljena l. 1898

Inkorporirana l. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF PERIAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BERANT, Box 103, Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BPOZIC, Ely, Minn.
Blagajnik neposredni sekretar: JOHN MOVERN, 524 E. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik: Dr. JCS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N.S., Pittsburgh, Pa.

Nadporni urednik: MAX KERŽIČNIK, Box 872, Rock Springs, Wyo.
MOHOR MILADIĆ, 2003 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4222 Washington St., Denver, Colo.

Perotni odbor: LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORETTA, Box 170, Black Diamond Wash.
FRANK ZORICH, 627 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdrnišvalni odbor: VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 535 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARČ, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno udno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari, tikačje se uradnih zadev kakor tudi dežarne pošilja-tvo naj se pošilja na glavnega tajnika. Vse priroze naj se pošilja na predsednika potrošnega odbora. Prošnje za sprejem novih član-ov budiška spravevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se aglaši tajniku bizižnega društva J. S. K. J. Za ustanovitve novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 član! ali članicad.

Razne vesti.

Nova prostozidarska loža v Nem-čiji.

V Nuernbergu se je ustanovila nova prostozidarska loža z ime-nom "Zveza pri vzhajajočem sol-ncu", ki je po izjavi nemške zveze velikih lož v stikih s francoskimi prostozidarji. Nemška zveza velikih lož je namreč na svoji skup-sčini v Hamburgu izjavila, da ni v nobenem odnosu z novousta-novljeno ložo v Nuernbergu, ki je v času največjega ponizanja Nem-čije v stikih s francoskim prostozidarstvom, kar se nikakor ne more ujemati s patriotizmom v nem-ski zvezi velikih lož zedinjenih nemških prostozidarjev.

Spomeniki indijanske kulture.

Misterij najstarejše človeške kulture bo kmalu razkrit. Že se nam polagoma razkriva. Pred kratkim so farmerji v Illinoisu čisto slučajno izkopali bakrene krožnice z neobičajnimi ožrskami in s slikami vezanitaj v kamenje. Dognalo se je, da gre za indijan-ske izkopnine predzgodovinske dobe, o kateri nati dosedaj ni skoro nič znano. Po ter rezulta-tih se je takoj napotilo 68 znanstvenikov, raziskovalcev in tako-zvane lahokia-utrdbe, katere so

Indijanci v predzgodovinski dobi zgradili iz zemlje. Pričakuje se, da boč nadaljna razkritja potrdila teorijo raznih učenjakov, da so lahokia-utrdbe ostanki najzma-nenitejšega in največjega indi-janskega mesta predzgodovins-ke dobe.

Lloyd George in nezaposlenost. V Angliji je vladala velika nezaposlenost. Voditelji angleških delavcev so se dn i podvzeli de-delavcev so se dni podvzeli de-se sestanejo z Lloyd Georgejem, in da ga opozore na težko stanje, ki preti milijonom nezaposlenih delavcev. Lloyd George je sprejel zastopnikov delavstva in je izjavil, da bo storil vse, kar je mogoče, — On je sklical posebne konferenco in pozval ministre, da se zavzame-jo za izboljšanje položaja delav-skih mas. Nadalje je obljubil, da bo takoj po sestanku parlamenta izd laporočilo o položaju industrij.

ROJAKI NAROČAJTE SE VEČJI SLOVENSKI DNEV-NIK V ZDR. DEŽAVAH. NA "GLAS NARODA" NAJ.

FRANK SAKSER STATE BA

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO

JADRANSKE BANKE

in vseh njenih podružnic.

JUGOSLAVIJA

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

ITALIJA

NEMSKA AVSTRIJA

Trst, Opatica, Zadar.

Dunaj.

IZVRŠUJEMO hitro in poceni čenarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji, in Nemški Avstriji.

IZDAJAMO čeke v kronah, lirah in dolarjih, plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

PRODAJAMO parobrodne in železniške vozne liste na vse kraje in za vse črte.

IZSTAVLJAMO tudi čeke, plačljive v efektivnem zlatu pri Jadranski banki in njenih podružnicah s pridržkom, da se izplačajo v napoleoni ali angleških sterlingih, ako ni na razpolago ameriških dolarjev — zlatu.

SPREJEMAMO DENARNE VLOGE v dolarjih ter plačamo časno 4% obresti. Oddelek vlog smo ustanovili nanovo na željo mno-gih rojakov širom Amerike, ki se poslužujejo naše banke. Po sprejemu prvega denarja izdamo vložno knjižico v dolarjih in jo pošljemo vlagatelju. Za prepis nadaljnih vlog ali za dvig denarja je potrebno, da se nam pošlje v registriranem pismu vedno tudi vložno knjižico. Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa po New York Bank Draft.

KADAR STE NA POTU v staro domovino in se nahajate v New Yorku, se Vam bo izplačalo, ako se zglatite glede vreditve Vaših denarnih zadev pri ravnateljstvu naše banke in prvem nadstropju orez ozira na to, ako kupite parobrodni listek pri nas ali ste ga mogoče že kupili drugje.

Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni pogrji, ki bodo velike koristi za vse one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

Slovenci, prijatelji in poznavalci naše banke so vljudno na-prošeni, da opozorijo na ta naš oglas svoje znanice iz Hrvat-ske, Dalmacije, Istre, Gorisrke, Srbije, Bosne, Hercegovine in Črne gore.

Frank Sakser State Bank

Pošteni tat.

F. Dostojevski. — Za "Glas Naroda" prevel A. Š.

(Nadaljevanje.)

Temu je bilo ime Emeljan Iljič. Jaz premljujem sem in tja: Kaj naj počnem z njim? Spoditi ga — ga nočem in ne morem, škoda zanj. Tak uboječ, izgubljenec! In tako ti je bil: on ti prosjač! Sedi tu, pa gleda človeku v oči kot psiček. In tako se ta zapita živalica človeku v srce zasmili! Tedaj sem mislil sam pri sebi: kako naj ga spoštim — poberi se, Emeljanuška, marš! Pri meni nimaš ničesar iskati, si na napačenega naletel, moj dragi! Kmalu sam ne bom imel česa ugrizniti. Kako naj torej se tebe vzdržujem? Tako sedim in premljujem, kaj bo storil, če mu to rečem. In že vidim, kako me bo dolgo gledal in nobene besede razumel na črnil, kako bo potem, kakor da bi sam izprevidel, da mora biti tako, vzel svojo culico — še sedaj jo vidim pred sabo: velika pisana ruta, vsa preluknjana. A v nji bogve kaj, kar je vlačil s seboj okoli — kako si bo pogladil svoj suknjič, da bo bolje izgledal, da ne bo tako videti luknjal in da bo bolj držal gorkoto — fino čuteč človek je bil to! Kako bo potem odprl vrata in solznih oči odšel...

No, ali naj se tak človek popolnoma izgubi? — Žal mi je zanj! In nato sem si mislil, kako gre med samemu? Čakaj, Emeljanuška, ne boš dolgo pri meni praznoval svojih praznikov; preselim se, pa me ne najdeš tako izlepa.

Jaz se mso torej kmalu preselim, milostivi gospod. Takrat je se rekel Aleksander Filimonovič, naš milostivi gospod (on je sedaj že mrtev, Bog mu bodi milostljiv): mi smo zelo zadovoljni s teboj, Astafij Ivanovič; ko se vrnemo z dežele, te vzamemo zopet v službo. Služil sem tamkaj kot hišnik; on je bil dober gospod, a je umrl še istega leta. Po njegovi smrti — imel sem tedaj še nekaj denarja prihranjenega — sem se nastanil pri neki stari ženski, kjer sem najel sobico. Ona je bila prej pestunja, zdaj pa je živela sama zase ter ni imela nikake penzije. Tudi zdaj sem se namenil, najeti spet sobico pri dotični ženi. No, Emeljanuška, draga moj, sem si mislil, sedaj me ne najdeš več!

Toda kaj porečete k temu, milostivi gospod? Ko pridem zvečer domov (bil sem na obisku pri nekem znanem), je prvo, kar vidim, Emeljan. Sedi v moji sobi na kovček, njegova pisana culica leži poleg njega, sedi zavrt v plašč in čaka name. ... Iz dolgega časa si je izposodil od starike neko knjigo, katero je držal v rokah — obrnjeno narobe!

Torej me je vendar našel! No, sem si mislil, ni pomoči — zakaj ga nisem takoj izpočetka nagnal! Kar naravnost sem ga vprašal: — Ali si prinesel listine s sabo, Emeljan?

Sedel sem na stol, milostivi gospod, in pričel preudarjati: sicer kaj me pa moti, ta človek brez strehe! Končno sem prišel do zaljubljenca, da me ta človek sploh mogeče ne moti. No, nekoliko kruha se bo že dobilo za jutraj, pa nekoliko čebule, da bo bolje teknilo. Opoldne zopet kruh in čebula, zvečer pa spet čebula in kvas. Če pa pride včas polag tega na mizo še zeljna juha, sva oba dodobra sita. Jaz nisem nikak ješč človek, pijanec, kakor znano, pa tudi mnogo ne je; samo da ima pijačo. Še v grob me bo spravil s svojim pijančevanjem, sem si mislil. Tedaj pa mi je prišla še neka druga misel v glavo, katere se nisem mogel iznebiti. Jaz bi naravnost obupal, če bi šel sedaj proč.

Namenil sem se skrbeti zanj kot dobitnik in oče. Rešil ga bom, sem si mislil, pogubljena, odvalil ga bom pijače! Čakaj, sem si mislil, no, lepo, Emeljanuška, kar mirno ostani, toda pazi in poslušaj!

Mislil sem si tako: Naučil ga bom tega ali onega dela, toda ne naenkrat; najprej naj še nekoliko klatari, med tem pa se jaz ogledam ter najdem kaj pripravnega zate. Kajti vsako delo zahteva pripravnega človeka, milostivi gospod. Jaz vidim, ti si nemna glavica, Emeljanuška! Prišel sem z lepimi besedami: tako in tako, Emeljan Iljič, pogledaj se, poboljšaj se! — Dovolj postopaj! Samo pogledaj, ves strgan letaš okoli; tvoja suknja je, naravnost rečeno, podobna situ! Zadnji čas je, da postane drugače!

Moj Emeljanuška lepo sedi in poslušaj. Kaj naj mu še rečem, gospod! Tako je propal, da je že je-

IT'S TOASTED

— No, Emelja, ti si mi pravil! Jaz sem ti dejal kar tako, ti ne srečni človek, za šalo, kot očitek. Ti pa vzameš zares! No, le pusti. Sedi mirno, ne stori slabega, ne spi na stopnicah, ne delaj mi sramote! ...

— Kaj naj storim, Astafij Ivanovič? Sam vem, da sem pijanec in malopridnež. ... A to mi je hudo, da vas, svojega dobrotnika, jezim. ...

Tedaj se mu pričnejo mahoma njegove višnjeve ustne tresti, po njegovem suhem, bledem licu se potopi solza in moj Emeljanuška prične plakati. ... Moj Bog, rezalo mi je srce kakor z nožem.

— Ah, ti uboječ, ti! Na to nisem niti mislil. Kdo bi sploh kaj takega pričakoval? — Emelja, si mislim, jaz te bom pustil vendar, in radi mene lahko propadeš kot stara cunjia!

No, gospod, kaj naj vam tu še dolgo pripovedujem! Sicer pa tudi cela stvar ni besede vredna. Vi, gospod, ne bi dali niti vinarja za to, jaz pa bi dal, če bi imel, mnogo, da bi se vse to ne zgodilo.

Imel sem par jahalnih hlač, gospod, dobrih hlač, modro pisanih. Naročil jih je pri meni neki veleposelnik, a jih potem ni vzel, češ, da so mu preozke, in tako so ostale meni. Jaz si mislim: — Stvar ima vrednost! Morda dobim 5 rubljev zanje, če pa ne, pa naredim iz njih hlače za naše petrograjске gospe.

Emeljanuška je imel takrat ravno težke, žalostne čase. Jaz kar gledam: ne pije in dan nič, drugi dan nič, tretji poteče, — on ne spi niti kapljice, sedi tu, strmi predse ter je videti popolnoma obupan. Aha, si mislim, ali nimaš novec, ali pa te je srečala pamet. In tako, gospod, je vse to prišlo.

Bil je ravno velik praznik. Jaz sem šel k maši, in ko pridem domov, vidim: Emelja sedi na oknu, popolnoma pijan in se ziblje. — Aha, — pravim sam pri sebi, — tako, fante! — Nato pa grem v kovček nekaj iskati. In glej! Jahalnih hlač ni! Iščem sem, iščem tja, hlače ni! Prebrskam vse, ko pa vidim, da so izginile, me zbode nekaj v srce! Tečem k stari, njo sem prvo sumil, a na Emeljo nisem mislil, čeprav se mi je zdelo sumljivo, ker je pijan.

— Ne, — pravi starica, — kaj naj počnem s hlačami? Naj jih li nosim? Nedavno je še meni sami izginilo spodnje krilo. —

— Kdo je bil tu? — vprašam. — Ali je prišel kdo notri? — Nič, — pravi, — sama sem bila tu. Emeljan Iljič je šel ven, ja je prišel kmalu nazaj. Tam-le sedi, kar vprašajte ga!

— Ali si morda ti v kakršenkoli svrhu vzel jahalne hlače? — ga vprašam. —

— Ne, — pravi, — Astafij Ivanovič, jaz, to se pravi jaz, ... jaz jih nisem vzel.

Kočljiva stvar! Jaz iščem, iščem in iščem: nič! In Emelja sedi tu in se ziblje. Jaz se vsedem njemu nasproti na kovček in ga gledam od strani. ...

— Hm! — si mislim, srce pa se mi je vedno bolj stiskalo! Naenkrat pa me Emelja pogleda: —

— Ne, Astafij Ivanovič, — pravi, — jaz sem vaše hlače, ki ...

Pa vendar ne mislite, da sem jih jaz vzel!

— A kje so le ostale? —

— Ne, — pravi, — jaz jih nisem vzel, niti videl.

— Tako, Emeljan Iljič, hlače se torej same izginile? —

(Konec prihodnjic.)

KONEC ČRNOGORSKE VLADE

KRALJICA MILENA JE ODVEZALA SVOJE MINISTRE ZVEŠTO NAPRAV NJEJ. — SRBIJA JE LETA 1918 ANEKTIRALA ČRNOGORO. — ITALIJA JE IZPRVA PODPIRALA SEPARATISTE, A JE IZPREMENILA SVOJO POLITIKO IZZA SKLENITVE POGODBE V RAPALLO.

Milan, Italija, 22. oktobra. — V Rim so dospele novice, da je črnogorska vlada prenehala obstajati. Ugotavlja se, da je kraljica Milena spoznala neupornost tega, da se daje ime vlade zborni ministrov, ki nimajo nobene moči in nikakega delokroga in da je podpisala dekret, soglasno s katerim oprosta ministrov prisoge zvestobe do nje in njene vladarske hiše.

Od tega trenutka naprej ne bodo uživali zastopniki Črnogore v inozemskih deželah nikakih privilegijev, ki niso obenem tudi privilegiji vsakega mirnega in privatnega obiskovalca.

Dejanje kraljice Milene, vdove kralja Nikite I., s katerim je odklonila priznanje de jure črnogorske vlade, katero ji je zastopil njen zamrl mož, znači konec ene najbolj zanimivih majhnih držav v Evropi ter oprosta obenem tudi najvišji svet Lige narodov enega njegovih najbolj mučnih bremen. Malo je trjetno, da se bo nadaljevalo z agitacijo za neodvisno Črnogoro, kajti ta agitacija se je morala zahvaliti za svoj obstoj edinole privržencem mrtvega kralja, ki so hoteli neodvisnost Črnogore, a brez Nikite ali kateregakoli njegovih potomcev.

Obe obliki propagande je nekaj časa pospeševala Italija, koje kralj se je poročil s tretjo hčerjo Nikite, Heleno in koje politika se je posluževala vseh mogočih intrig, ki bi pripomogle k porazu ambicij Srbije, ki je dne 26. novembra 1918 proglasila aneksijo Črnogore.

Izmed sinov mrtvega Nikite ni ne bil Danilo sprejemljiv za nikogar. Peter, ki je bil rojen leta 1889, je popolnoma pod uplivom svoje ostarele matere in tudi sinovi prince Mirka, Miha, Pavel in Emanuel, — ki je umrl na Dunaju v marcu 1918, — so pod istim močnim uplivom. Kraljica Milena, ki se je poročila s takratnim princem Nikitom, ko je leta 1860 sledil svojem stricu Danilu na prestolu, je bila hčerka Petra Vukotića, ki je bil vedno ponosen na svoj starodavni srbski izvor.

Črnogora je hitro sledila Srbiji v vojno v avgustu leta 1914 in njene čete so igrale aktivno vlogo v zmagovalni kampanji Srbije tekom naslednjega decembra. Ko je Italija stopila v vojno, so številni vojaški izvedenci domnevali, da bo odposlala večje število svojih čet v Črnogoro, koje viki ne obvladujejo dalmatinsko pristanišče Kotar. Italija pa tega ni storila in tudi noben drugi član zaveznikov ni storil nikakih uspešnih korakov, da bi očistil Črnogoro. V jeseni leta 1915, ko se je vprizorilo veliko textonsko invazijo na Balkan, je kralj Nikita, ki je zamenjaval skleniti z Avstrijo dogovor, na temelju katerega bi ostal na prestolu, odšel v inozemstvo ter postal gost Francije. Ko se je Francija naveličala plačevati njegove račune, je postala Italija njegov bankir.

Skoro istočasno s proklamiranjem Srbije, v kateri se je objavilo aneksijo Črnogore, je črnogorska narodna skupščina glasovala za inkorporacijo kraljevine v Srbijo ter odstavljenje Nikite.

V Srednjem veku je bilo ozemlje, znano sedaj kot Črnogora, nahajajoče se nad dalmatinskim obrežjem v Jadranskem morju, del velikega srbskega kraljevstva, kateremu je napravila konec usodopolna bitka na Kosovem polju leta 1389. Od časa te bitke naprej datira neodvisnost Črnogore, kajti srbski plemeniški so pobegnili iz bitke v gore na severozapadu ter od tam skozi stoletja ne prestanjo izzivati Turke, v glavnem iz nezavzetne trdnjave Zabliah. Nikdar niso bili premagani ali podjarmljeni, a ostali preživeli s Kosova so postali turške raje, dokler ni Karadždžić ali Črni Jurij zopet vzbudil narod k novemu življenju. Besedo Montenegro so najprej rabili Benečani eno stoletje, po bitki na Kosovem ter ni značila "Črna pogorja", temveč prince, ki je vladal tam, Črnojeviča. Beseda Montenegro je le italijanski prevod slovanske besede Črnogora.

Nikita I., šesti iz dinastije Petrovič, je prišel vladati leta 1860 z absolutno silo, ki pa ni bila priznana od drugih držav v Evropi. Njegov naslov je bil oni Vladika, ali prince-škofa. Berlinski kongres je leta 1878 priznal neodvisnost njegove kneževine in vesile so leta 1910 priznale Črnogoro kot kraljevino. Njegova dežela je obsegala 3600 kvadratnih milj ter štela nekako 300.000 prebivalcev.

Ko je kralj Nikita umrl dne 1. marca tekočega leta, je pričela propaganda za neodvisno Črnogoro pojmati. Ko je pred par tedni umrl tudi stari srbski kralj Peter, ki je bil kot italijanski kralj poročen z eno izmed hčer Nikite, princesinjo Zorko, je ta propaganda prenehala vznemirati najsižji zavezniški svet, ki naj bi rešil to mučno vprašanje, do čim so proti-dinastični avtonomisti preplavalji Ligo narodov s svojimi peticijami.

Odkar je bila v preteklem decembru sklenjena Rapalska pogodba, ki je izčistila pot za uravnavo še vedno obstoječih diferenc med Italijo in Jugoslavijo, se je naveličala Italija, kljub dinastičnim vezem, podpirati propagandiste, koji politika je bila protijugoslovanska. Črnogorski konzulat, katerega se je vzdrževalo v Rimu, je stal italijansko vlado po dvajset milijonov lir na leto. Dne 23. avgusta tekočega leta je rimski policija obiskala ta konzulat ter zaplenila večje število dokumentov, koji vsebina je nasprotovala novi italijanski politiki.

Skozi nekaj časa se je vzdrževalo propagando za neodvisno Črnogoro s pomočjo povesti o okrutosti srbske administracije. V spomladni leta 1919 je angleški grof de Sallis, ki je bil za nekaj časa oproščen svoje misije pri Vatikanu, preiskal te povesti glede njih verodostojnosti. Glasilo se je, da je našel le malo ali ničesar v teh povestih, a njegova poročila na Najvišji svet ni bilo mogoče objaviti, ker bi s tem prišel na dan italijanski izvor številnih teh povesti.

Ko pa je Italija izpremenila svojo politiko, je neki neoficielni komisar obiskal deželo po naročilu nekega italijanskega lista. To je bil neki Signor Magrini, ki je v svojem poročilu, objavljenem v več presledkih, zanikal vesti, da povzroča srbska administracija Črnogore trpljenje med črnogorskimi narodom. Nasprotno je izjavil, da Srbi respektirajo pravice Črnogorcev, ker dovoljujejo črnogorskim častnikom isti čin v jugoslovanski armadi kot so ga imeli pod kraljem Nikito. Črnogorski dijaki, ki žele obiskovati srbske višje šole in vseučilišča, pa dobivajo posebne vladne stipendije.

Vprašanje francosko - nemškega gospodarskega sporazuma. "Republique Française", ki je organ republikanske desnice demokratskega bloka, priobčuje za zanimiv članek o nemško - francoskem gospodarskem sporazumu. List naglašja, da je Millerand že l. 1920 ta sporazum zagovarjal in da se tudi v Nemčiji enjuje mnogi glasovi v tem smislu. List zastopa mnenje, da ne more noben razlog politične narave zmanjšati dejstva da imata Francija in Nemčija mnogo skupnih ekonomskih interesov. Neekonomično je, da mora nemška metalna industrija dobivati rudo iz Švedske in Španije, mesto iz Alzacije - Lorene. Bilo bi nespametno, ako bi Francija odklonila gospodarski sporazum z Nemčijo, ako bi to Nemčiji olajšalo izpolnjevanje reparacijskih obvez.

ADVERTISEMENTS

Kje je moj oče STEFAN MEDVED? Doma je iz Čepovana pri nas plesno in zabavno veselico, Gorici, star 68 let. Pred 20. leti katero priredi društvo sv. Alojzija je odptoval v Ameriko in se štev. 36 JSKJ. v Conemaugh, Pa., najprej naselil v Brooklynu v soboto 5. novembra 1921. Tem N. Y. in pozneje je bil tudi v potom vabimo vse rojake in rojakinje iz te okolice, da nas blagorinjtonu in San Franciscu. Leta volijo posetiti na omenjeni veselici. Bil baje v San Franciscu. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 25c. K obilni vdeležbi vabi Odbor.

(3x 24.25-27-10)

VABILO

Kje je MATIJA KOVAČIČ? Doma je iz Male Škrjanec, Novo mesto, Dolenjsko. Pred tremi leti v Clevelandu, Ohio, sedaj pa ne vem, kje se nahaja. Ako kdo izmed rojakov ve za njega, prosim, naj mi naznani njegov naslov, ali naj se pa sam javi. — Lucija Kovačič, 414 — 10th St., Waukegan, Ill. (25-26-10)

VABILO

na veliko plesno veselico, katero priredi Slovensko pevsko in izobraževalno društvo Bled v soboto 13. novembra v Slov. Delav. skem Domu v Conemaugh, Pa. Tem potom se vladno vabi vse cenjeno občinstvo iz bližnje in daljne okolice, da nas blagovolijo posetiti v obilnem številu. Peto se bo več lepih novih pesmi, katerih marsikateri ni še slišal. Igrala bo Slovenska godba na pihala iz Conemaugh pod vodstvom g. Navinška večino slovenske koračnice. Za telesna dela usmiljenja bo najboljše preskrbljeno. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za moške 50c, dame proste. Na obilno vdeležbo vabi Odbor.

(2x 25-27-10)

FARME

Farmar: Jeseni 1921. To je važno osebno in prijateljsko poročilo: "Mi prodajamo farme v Ohio in Pennsylvania ter izdajamo šest (6) različnih seznamov farm, ki se na prodaj. Seznam št. 1—Farme do \$3000. Seznam št. 2—Farme od \$3000 do \$5000. Seznam št. 3—Farme od \$5000 do \$9000. Seznam št. 4—Farme od \$9000 do \$12.000. Seznam št. 5—Farme od \$12.000 do \$35.000. Mi izdajamo tudi posebne sezname. Farme, katere se da zamenjati za trgovine in lastnino v mestu. Če hočete kupiti ali prodati farmo, pridite v glavni stan. Mi vam lahko sestavimo seznam farm, ki bodo odgovarjale vašim zahtevam. Izbera je od vas odvisna. Pišite na:

EDWIN GILPIN ORR

GLAVNI STAN ZA FARME Henry W. Oliver Bldg., Pittsburgh, Pa.

Knjige! — Knjige!

POUČNE KNJIGE.

Angleško-slovenski Besednjak Dr. F. J. Kern 5,00
Nemški abecednik 35
Nemsko angleški tolmač 60
Pravilo dostojnosti 30
Slovensko-nemški slovar (Janežič Bartol) 4,00
Angleščina brez učitelja 4,00
Cirilica. Navodilo za čitanje in pisanje srbsčine v cirilici 30
Dekletom. Spisal Anton B. Jeglič 50
Gospodinstvo — Purgaj. Praktična knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano) 1,29
Hitri računar. Priročne velikosti. 40
Knjiga o lepem vedenju Urbanus (Trdo vezano) 1,00
Mladeničev. Ant. B. Jeglič 60
I. zvezek 60
II. zvezek 60
Nasveti za hišo in dom. Koristna knjiga za vsako hišo 1,00
Pravila za oliko. Dr. J. Dostojen 65
Varčna kuharica, za slabe in dobre čase 1,00

RAZNE POVESTI IN ROMANI.

Jos. Jurčič, 4. zv.: Čvet in sad. Hči mestnega sodnika itd. 75
Jos. Jurčič, 5. zv.: Sosedov sin. Sin kmetijske cesarja itd. 75
Jos. Jurčič, 6. zv.: Doktor Zober, roman. — Tugover, tragedija. Dve sliki — Ksaver Mesko 40
Hudo brezno. Ni vse zlato, kar se se sveti itd. 35
Patrija, povest iz irske junaske dobe 30
Pod svobodnim solncem, zgodovinska povest, 1. zv. 1,25
Pod svobodnim solncem, zgodovinska povest, 2. zv. 1,25
Povesti slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo, Kalan 35
Romarica, povest 60
Sisto e Sesto, povest iz Abruce 30
Žilke in povesti, Ksaver Mesko 30
Študent naj bo, — Naš vsakdanji kruh 35
Vesela povesti: Za možem, — V pustiv je sla. — Pravda med bratoma 35
Vojniški ali pogarstvo in krst, povest 35
Zvonarjeva bčl. Zanimiva povest iz dežele 40
Peter Zgaga 50
Doli z orožjem 50
Knjige družbe Sv. Mohorja 50
Duhovni boj (394 str.) 50
Mesija (1. zv.) 30
Mladim sreem (2. zv.) 30
Spisal K. Mesko 30
Knjiga za lahkomišelnice ljudi, Spisal I. Cankar 1,75
Pet tednov v zrakoplovu 2,00
Amerika in Amerikanci 5,00

LJUDSKA KNJIZICA — POVESTI.

1. zv. Znamenje štrih. Povest de tektiva Sherlock Holmes 60
2. zv. Darovana. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov 60
3. zv. Jernač Zmagovav, povest. — Med Plazovi, tirolska povest 60

Opomba: Naročnikom je priložiti denar, bodisi v gotovini, money order ali poštne znamke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, rekomandirajte, pismo. Ne naročite knjig, katerih ni v cenniku. Knjige pošiljamo poštne prosto.

4. zv. Malo življenje, povest 65
5. zv. Zadnja kmetiča vojska, zgodovinska povest 75
6. zv. Gozdarjev sin — Pluzgar, povest 30
7. zv. Prihajač. Zanimiva povest 60
8. zv. Brencelj: Kako sem se jaz likal, 1. zvezek 1,00
10. zv. Brencelj: Kako sem se jaz likal, 2. zvezek 1,00
11. zv. Brencelj: Kako sem se jaz likal, 3. zvezek 1,00
14. zv. Brencelj: Ljubljanske slike. (Podoba ljubljanskega mesta) 75
15. zv. P. Coloma: Juan Miseria. Povest iz španskega življenja 75
16. zv. Ne v Ameriko. Po resničnih dogodkih 75

ŠPILMANEVE POVESTI.

2. zv.: Maron, kršanski deček iz Libanona 25
3. zv.: Marijina otroka, povest iz kavkaških gor 25
4. zv.: Praski Judek, povest, II. natis 25
8. zv.: Taj indijske povesti 30
9. zv.: Kraljičin nečak. Zgodovinska povest iz Japonskega 30
10. zv.: Zvesti sin, povest iz vlade Akbarja Velikega 25
11. zv.: Ročica in bela vrtnica, povest 30
12. zv.: Korejska brata. Črtica iz misijonov v Koreji 30
13. zv.: Boj in zmaga, povest iz Amara 30
14. zv.: Prisega huronskega glavarja, povest iz zgodovine kanadske 30
15. zv.: Angelj sužnjev — Brazilska povest 25
16. zv.: Zlatokopi, povest 30
17. zv.: Prvi med Indijanci ali vojnja v Mikaraguo 30
18. zv.: Pregranjanje indijskih misijonarjev 30
19. zv.: Mlad mornarja, povest 30

SPISI ZA MLADINO.

Bob za mladi zob, pesmice 30
Dekle je pravil, pravilice 40

MOLITVENIKI.

Rajski glasovi: v usnje vezano 1,80
v kost vezano 1,70
Sveta ura: v pitno vezano 1,00
v usnje vezano 2,00
v kost vezano 1,80

ZEMLJEVIDI.

Združenih držav 15
Kranjske dežele 10
Zemljevid Evrope 30
Velika stenska mapa 2,50
Zemljevidi: New York, Illinois, Colorado, Kansas, Montana, Minnesota, Wyoming, West Virginia in Alaska — vsaki po 25
Pennsylvania 50

Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt St.,
New York

BOJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

